

Täysistunto

Torstai 17.2.2022 klo 16.00—20.05

3.4. Suullinen kysymys Kela-korvausten leikkaamisesta (Paula Risikko kok)

Suullinen kysymys SKT 16/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Siirrytään seuraavaan kysymykseen. — Edustaja Paula Risikko, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.42 **Paula Risikko kok:** Arvoisa puhemies! Saamamme tiedon mukaan hallitus on leikkaamassa yksityisen hoidon ja tutkimuksen Kela-korvauksista 64 miljoonaa euroa. Tämä määrärahalleikkaus on leikkaus sairailta ihmisiltä. Yksityisistä lääkärikäynneistä Kela-korvauksia sai vuonna 2019 yli 1,5 miljoonaa henkilöä. Eivät kuulkaa ihmiset hakeudu yksityiselle lääkärille huvikseen vaan yksinkertaisesti siitä syystä, että julkiselta sektorilta ei palveluja saa. Puutetta on tällä hetkellä mielenterveyspalveluista, gynekologin palveluista, silmälääkärin palveluista, lasten sairauksien erikoislääkärin palveluista ja hammashoidosta.

Kokoomuksen mielestä Kela-korvauksia pitäisi nyt päinvastoin nostaa, koska korona-kin on pahentanut hoitovelkaa. Kysynkin, ministeri Sarkkinen: miksi te haluatte heikentää Kela-korvauksia?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Sarkkinen, olkaa hyvä.

16.42 **Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhdenvertainen sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuus on hallituksen sosiaali- ja terveyspolitiikan keskiössä, ja sitä viedään eteenpäin sote-uudistuksen kautta, hoitotakuu-uudistuksen kautta. [Välihuutoja kokoomuksen ryhmästä] Me emme ole vähentämässä sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoitusta vaan kohdentamassa sitä uudestaan ja vahvistamassa hyvinvointialueiden rahoituspohjaa.

Hallitus on vuonna 2020 kehysriihessä linjannut, että rahoitusta siirretään yksityisen hoidon Kela-korvauksista vanhustenhoitoon. Tämä rahoituksen siirto oli myös parlamentaarisen ryhmän tiedossa, kun tätä työtä syksyllä tähän monikanavarahoitukseen liittyen tehtiin. Eli hallitus on siirtämässä rahaa vanhustenhuoltoon, ja uskon, että se on kaikkien meidän yhdessä jakama tavoite, että suomalaista vanhustenhoidon laatua pitää vahvistaa, ja sitä ollaan nyt myös tekemässä. [Petri Huru: Siirtäkää sitä rahoitusta kehitysavusta!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 11/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Risikko, olkaa hyvä.

16.44 Paula Risikko kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vanhustenhuolto on erinomaisen tärkeä hoitaakin hyvin, mutta miksi te otatte sen sairailta ihmisiltä?

Marraskuussa eduskuntapuolueet yhdessä sopivat yksimielisesti, että Kela-korvauksista ei leikata. Se oli järkevä ja perusteltu ratkaisu tässä tilanteessa, jossa hoitovelka on ennätysellinen ja sosiaali- ja terveyspalveluita mullistetaan nyt aivan ennennäkemättömällä hallintomallilla. Kela-korvausten leikkaaminen johtaa julkisten palveluiden kuormittumiseen entisestään. Hallituksen aikomus leikata Kela-korvauksia on siis todella harkitsematon, ja se tulee entisestään vaikeuttamaan ihmisten hoitoon pääsyä ja lisäämään eriarvoisuutta, vaikka toinen tavoite teillä onkin. Ministeri Sarkkinen, miksi leikkaatte Kela-korvauksia, vaikka syksyllä kaikki eduskuntapuolueet sopivat yhdessä toisin ja tämä ryhmä, joka tämän sopi, toimi teidän ryhmänne johdolla? [Eduskunnasta: Ohhoh!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Sarkkinen, olkaa hyvä.

16.45 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nämä vuonna 2020 päätetyt rahoituksen siirrot olivat parlamentaarisen ryhmän tiedossa, kun se työtään viime syksynä teki, ja siellä ei otettu kantaa tähän jo tiedossa olevaan, jo aiemmin päätettyyn rahoitussiirtoon. Eli se siitä. [Sari Sarkomaa: Emme niitä hyväksyneet, ministeri Sarkkinen!]

Arvoisa puhemies! Kun haluamme vahvistaa vanhustenhuoltoa, niin eihän se raha tyhjästä tipu, vaan se on jostakin sinne laitettava. [Sari Sarkomaa: Sairailta!] Me vahvistamme vanhustenhuollon rahoitusta, me siirrämme rahoitusta sinne, koska se arvovalinta, minä tämä hallitus on tehnyt, on se, että vanhushuolteen palveluiden laatua täytyy ja pitää vahvistaa.

Mutta, arvoisa puhemies, hoitovelka on todella kasvanut koronan aikana, se on tiedossa, ja hallitus on laittamassa satoja miljoonia euroja hoito- ja palveluvelan purkamiseen, ja ministeri Lindén voinee tästä kertoa tarvittaessa lisää.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Keto-Huovinen, olkaa hyvä.

16.46 Pihla Keto-Huovinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kela-korvausten leikkaaminen todennäköisesti johtaisi julkisen terveydenhuollon jonojen piteneemiseen — ja heikentäisi hoitoon pääsyä. Myös ihmisten mahdollisuudet valita heille parhaiten sopivat palvelut heikentyisivät. Erityisesti pienituloisten mahdollisuudet käyttää yksityistä palvelua heikkenisivät. Kysymys on myös palveluiden yhdenvertaisesta saatavuudesta. Esimerkiksi gynekologien ja silmäsairauksien palveluita ei julkisella puolella ole nykyisin kovin hyvin saatavissa. Kela-korvausten leikkaukset kohdistuisivatkin erityisesti naisiin ja ikääntyneisiin.

Kysynkin tasa-arvoministeriltä: miten arvioitte hallituksen aikomien Kela-korvausten leikkausten kohtelevan erityisesti naisia ja ikääntyneitä?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Blomqvist.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 11/2022 vp

16.47 Pohjoismaisen yhteistyön ja tasa-arvon ministeri Thomas Blomqvist (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä ei sinänsä kuulu tasa-arvoministerille, [Leena Meri: Mikäs teille kuuluu? — Naurua] mutta tämä tasa-arvonäkökulma tietysti on tärkeä kaikessa päätöksenteossa, ja juuri tämä, että naiset elävät kauemmin kuin miehet ja tarvitsevat hoitoa, on huomioitava asia. Ja minusta tässä ministeri Sarkkinen vastasi hyvin tähän asiaan, että hallitus haluaa panostaa vanhustenhuoltoon ja näihin palveluihin, ja sen teemme. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Lindén, olkaa hyvä.

16.47 Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaiken kaikkiaan kysymys on yksityisen hoidon korvauksissa 150 miljoonasta eurosta. Se oli noin 350 miljoonaa vielä kymmenen vuotta sitten, mutta Suomen sosiaaliturvan suurimpia leikkauksia tehtiin edellisen hallituskauden aikana, jolloin esimerkiksi hammashuollon Kela-korvaukset pienenivät 70 prosentilla. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Ohhoh!]

Se, mikä nyt on jäljellä — 50 miljoonaa yksityislääkäreille, 48 miljoonaa hammashuoltoon ja 40 miljoonaa sitten hoitoon, eli laboratorio, fysioterapia, kuvantaminen — voidaan tällä hetkellä käyttää tehokkaammalla tavalla, esimerkiksi seuraavalla tavalla: se 50 miljoonaa euroa, jolla nyt rahoitamme keskimäärin 100 euron hintaisesta yksityislääkärikäynnistä noin 12 euron suuruista korvausta, voidaan käyttää esimerkiksi yksityistä palvelua hyödyntäen niin, että me saamme markkinoilta ostettua 70 euron yksikköhintaisia lääkärikäyntejä, joissa asiakasmaksun hinta on kaksikymppiä, ja sillä viidelläkymppillä me saamme miljoona käyntiä lisää [Puhemies koputtaa] julkisen palvelujärjestelmän piiriin. [Antti Lindtman: Ministeri liekeissä!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Laiho, olkaa hyvä.

16.49 Mia Laiho kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Terveystieteidenhuollon Kela-korvaukset eivät ole hyvin toimeentulevien bonuksia, vaan niitä käyttävät ihan kaikki. Korona on pahentanut hoitontarpeita, hoitohenkilökunta on kovilla, ja henkilöstöstä on suuri pula. Samaan aikaan Suomi valmistautuu historialliseen sote-muutokseen. Tällaisessa tilanteessa on järjestöjä romuttaa hyvin toimiva järjestelmä. Se sisältää aivan liian paljon riskejä ihmisten hoitontarpeiden ja yhdenvertaisuuden kannalta. [Jussi Saramo: Miksi te romutitte sen?]

Nykyiset Kela-korvaukset ovat hyvin edullinen keino rahoittaa terveyspalveluita, eli käytännössä valtio kustantaa vain yhden kymmenesosan niistä kustannuksista, mitä se käynti maksaa. [Välihuutoja vasemmalta] Kela-korvauksia pitäisi nimenomaan nostaa tässä tilanteessa, että ihmisten hoitontarpeet turvataisiin. Kysyisinkin: kuka kantaa vastuun [Puhemies koputtaa] tässä historiallisen suuressa riskitilanteessa, jos vielä Kela-korvaukset ajetaan alas?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Lindén, olkaa hyvä.

16.50 Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan kuten kysymyksessä kuultiin, korvaustaso on tällä hetkellä noin yksi kym-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 11/2022 vp

menesosa siitä yksityislääkärikäynnin hinnasta. Hammaslääkärikäynnin keskiarvo on noin 200 euroa, ja korvauksen suuruus on tällä hetkellä 15 euroa. Se oli parhaimmillaan jo 60 euron tasoa ennen niitä aikanaan tehtyjä leikkauksia, joita kysyjän puolue oli silloin teke-
mässä.

Nyt kiinnittäisin huomiota siihen, että tämä ei ole tällä hetkellä erityisen tehokas järjestelmä, koska pelkästään se byrokratia näiden pienten pienten korvausten maksamiseen, vaikkapa esimerkiksi laboratoriokäynneissä, on tällä hetkellä sellainen, että se syö 10 prosenttia koko tämän järjestelmän kustannuksista.

On kokonaan toinen asia, jos me loisimme järjestelmän, jossa meillä olisi sidottu se palvelutuottajan hinta ja sitten olisi sovittu, mikä on siitä yhteiskunnan kustannusosuus, mutta tällainenhan ei Suomen sairausvakuutusjärjestelmä ole ollut enää pitkään aikaan. Me saamme paremman ja yhdenvertaisemmin palvelujärjestelmän omalla tuotannolla, johon liitämme sopivan määrän yksityistä ostopalvelua.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Valtonen, olkaa hyvä.

16.51 Elina Valtonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Lindénille sen verran, että viime kaudella tosiaan Kela-korvauksia leikattiin sen takia, että oltiin siirtymässä monituottajamalliin, jossa kuka tahansa julkisen perusterveydenhuollon käyttäjä olisi voinut käyttää myös yksityistä toimijaa. [Välihuutoja vasemmalta — Antti Lindtman: Kuinkas sitten kävikään!]

Nyt on niin, että mitä alhaisempi Kela-korvaus, sitä vähemmän pieni- tai keskituloisella perheellä on mahdollisuus käyttää yksityistä terveysasemaa. Jos mietitään tätä rahoituspuolta, niin Kela-korvauksen poistaminen on itse asiassa vähän ikään kuin veronkiristys tilanteessa, jossa sitä niin laajasti käytetään.

Ja kun ministeri täällä sanoi, että tämä siirto tehdään sen takia, että olisi varaa vanhushoivaan, niin ikävä kyllä tässä on taustalla hallituksen täysin epäonnistunut talouspolitiikka, jossa te teette vuositolkulla alijäämää ja nostatte samalla veroja. Te olette nettomääräisesti nostaneet veroja jo 500 miljoonalla. Kysynkin: miten tähän sote-uudistukseen saatte liitettyä [Puhemies koputtaa] ihmisille paremman valinnanvapauden myös palveluntuottajan... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Sarkkinen, olkaa hyvä.

16.52 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan kuten täällä on todettu, aiemmat hallitukset, myös sellaiset hallitukset, missä kokoomus on istunut, ovat leikanneet näitä yksityisen hoidon Kela-korvauksia. Korvaustaso on nykyisin jo niin matala, ettei se mahdollista monellekaan pienituloiselle yksityisten palveluiden käyttöä. Korvausprosentti on keskimäärin noin 14, eli jos esimerkiksi suurin piirtein 150 euron lääkeilaskusta saa parikymppiä, niin ei se ole monelle pienituloiselle laisinkaan mahdollista.

On arvioitu, minkälaisia asiakassiirtymiä tästä Kela-korvausten siirrosta vanhuspalveluihin seuraisi. Hammashoidon osalta siirtymäprosentti voisi olla noin 10–20, ja tällä perusteella hammashoito on rajattu ulkopuolelle tästä rahoituksen siirrosta. Muiden palvelui-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 11/2022 vp

den osalta 0,10 prosenttiyksikköä. Ja nämä rahat todella ollaan siis siirtämässä hyvinvointialueelle niiden omien palveluiden järjestämiseen.

Arvoisa puhemies! Pienituloisille olennaista on parantaa julkisen perusterveydenhuollon saatavuutta, [Puhemies koputtaa] ja tähän valmisteilla oleva hoitotakuu-uudistus ja sote-uudistus tähtäävät.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Slunga-Poutsalo, olkaa hyvä.

16.53 Riikka Slunga-Poutsalo ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime hallituskaudella täällä salissa penättiin parlamentaarista valmistelua erilaisille asioille, mutta sitä ei ollut tarjolla. Tällä kaudella tilannetta on näköjään yritetty korjata, mutta parlamentaariseen valmisteluun ei näköjään anneta minkäänlaista arvoa. Maakuntaveron käyttöönottoa selvitettiin. Parlamentaarinen ryhmä oli sitä mieltä, että ei nyt, silti sitä valmistellaan. Nyt monikanavarahoituksen purkamista selvitettiin parlamentaarisesti, ja se ryhmä oli sitä mieltä, että ei nyt, nyt on väärä ajankohta — silti tämä asia etenee.

Arvoisa ministeri Sarkkinen, meiltä on ehkä tulossa tässä tällainen parlamentaarisen ryhmän selvitys Kelan lainsäädännön tarpeellisuudesta, joka on myöskin kohtuullisen yksimielinen. Eteneeköhän tämäkään, vai käytetäänkö meitä parlamentaarisesti vain työorjina ja hyväksi?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Sarkkinen, olkaa hyvä.

16.54 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten totesin, parlamentaarisessa ryhmässä, joka monikanavarahoituksen purkamista käsitteli, nämä 2020 tehdyt päätökset rahoituksen siirrosta vanhuspalveluihin olivat ryhmän tiedossa eikä ryhmä ottanut niihin kantaa, joten en koe, että niiden 2020 tehtyjen päätösten toimeenpaneminen olisi mitenkään ristiriidassa parlamentaarisen ryhmän lopputuotosten kanssa.

Arvoisa puhemies! Kiitän Kelan rakennetta, hallintoa, pohtineen parlamentaarisen ryhmän työtä. Olen lukenut sen raportin, ja olemme käsitelleet sitä ministeriössä. Siinä linjattuja lainsäädäntöuudistuksia lähdetään viemään eteenpäin, mutta todennäköisesti niitä ei saada tällä hallituskaudella maaliin, koska tämä valmistelu lähtee vasta nyt käyntiin. Sen lisäksi siinä raportissa linjattiin, että tähän perustuslailliseen asemaan tulee asettaa jatkotarkasteluryhmä, ja sitä ollaan juuri pohtimassa, eli työ varmasti jatkuu. Kiitän parlamentaarista ryhmää, ja kunnioitamme kyllä ryhmän [Puhemies koputtaa] tuotoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Myönnän tähän vielä yhden lisäkysymyksen alkuperäisen kysymyksen esittäjälle. Edustaja Risikko, olkaa hyvä.

16.55 Paula Risikko kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Lindénille: On todella harmittavaa, että te pitkän linjan sosiaali- ja terveydenhuollon ihmisenä jättätte kertomatta, mitä viime kaudella tapahtui. Se oli valinnanvapaus, jonka piti tulla tilalle, jonka te halusitte romuttaa, ja niinhän te teittekin, mutta kyllä se joskus vielä tulee. [Vasemmalta: Te olette itse romuttaneet! — Naurua]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 11/2022 vp

Mutta minä kysyisin nyt vielä ministeri Sarkkiselta, kun saamani tiedon mukaan teillä siellä ministeriössä valmistellaan — tämän 64 miljoonan Kela-korvauksen poistamisen lisäksi — lääkekorvauksiin 60 miljoonan leikkausta, mikä siis tarkoittaa sitä, että avohuollon lääkkeiden jakelu ja korvausjärjestelmän todellinen säästötarve on 128 miljoonaa, ja te teette sitä siellä. Kysymys kuuluu: keneltä te otatte sen, mistä lääkkeistä, keneltä sairailta, mitä sairauksia sairastavilta ja mihin te sen tarvitsette? Vanhuksiltako lääkkeet pois?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Sarkkinen, olkaa hyvä.

16.57 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin lääkehuollosta haetaan myös kustannustehokkuutta, mutta me emme tule leikkaamaan lääkkeiden käyttäjiltä, me emme tule leikkaamaan sairailta, toisin kuin hallituksessa taidettiin tehdä silloin, kun kokoomus siellä istui. Säästö tullaan kohdentamaan apteekkitalouteen ja lääketeollisuuteen myös sitä kautta, että uudistetaan meidän apteekkijärjestelmäämme ja järjestelmää, miten lääkkeet hinnoitellaan, ja sitä kautta tullaan hakemaan kustannustehokkuutta järjestelmästä siten, että se ei tunnu sairaiden kukkarossa, se ei tunnu pienituloisten suomalaisten kukkarossa. Mutta sinänsä pidän hyvin tärkeänä — meillä kuitenkin lääkekorvaukset ja lääkekustannukset, jotka verovaroin kustannetaan vuosi toisensa jälkeen, ovat kasvaneet — että me haemme keinoja parantaa kustannustehokkuutta meidän lääkekorvausjärjestelmässämme ja apteekkijärjestelmässämme ilman että se heikentää sairaiden ihmisten taloudellista asemaa.

Kysymyksen käsittely päättyi.